**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ**

**ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ**

**ΠΕΜΠΤΗ 8 ΙΟΥΝΙΟΥ 2023**

**ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ**

**ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΡΕΙΣ (3)**

## ΚΕΙΜΕΝΑ

Deinde, cum lacrimae suae, diu cohibitae, vincerent prorumperentque, egrediebātur; tum **se** dolōri dabat et paulo post siccis oculis redībat. Scribōniānus arma in Illyrico **contra Claudium** moverat; fuerat Paetus in partibus eius et, occīso Scribōniāno, Rōmam trahebātur. Erat ascensūrus navem; Arria milites orābat, ut simul imponerētur. Non impetrāvit: conduxit **piscatoriam** naviculam ingentemque navem secūta est.

……

Caecilia, uxor Metelli, dum more prisco omen nuptiāle petit filiae sorōris, ipsa fēcit omen. Nam in sacello quodam nocte cum sorōris filiā persedēbat expectabatque dum aliqua vox congruens proposito audirētur. Tandem puella, longā morā **standi** fessa, rogāvit materteram, ut sibi paulisper loco cederet. Tum Caecilia puellae dixit: «ego libenter tibi meā sede cedo». Hoc dictum **paulo** post res ipsa confirmāvit.

……

**Α1.** Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των αποσπασμάτων «**Scribōniānus arma in Illyrico … secūta est»** και **«Nam in sacello … res ipsa confirmāvit**».

**Μονάδες 20**

## ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

**Β1.** Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις με βάση το περιεχόμενό τους ως Σωστές (**Σ**) ή Λανθασμένες (**Λ**):

1. Η λατινική γλώσσα έχει καταγωγή από την ινδοευρωπαϊκή ομάδα γλωσσών.
2. Ο Κικέρων διακρίνεται κυρίως για το ποιητικό του έργο.
3. Ο Ιούλιος Καίσαρ διέπρεψε στο είδος των *απομνημονευμάτων* με ιστορικό περιεχόμενο.
4. Ο Τίτος Λίβιος θεωρείται ο ευρετής του είδους της ποιητικής επιστολής.
5. Ο Βιτρούβιος είναι ο συγγραφέας του έργου «*Για τη φύση των πραγμάτων*» (*De rerum natura*).

**Μονάδες 10**

**Β2.** Να εντοπίσετε στα παραπάνω κείμενα από μία ετυμολογικά συγγενή λέξη της λατινικής για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις της νεοελληνικής γλώσσας:

**μετάδοση, ναυάγιο, νυχτερινός, απόσταση, μητρότητα**

**Μονάδες 10**

**Γ1α.** **«Nam in sacello ... meā sede cedo»**: Στο παραπάνω απόσπασμα να εντοπίσετε τέσσερα (4) ουσιαστικά της γ΄ κλίσης (μονάδες 2) και να τα μεταφέρετε στη γενική του πληθυντικού αριθμού (μονάδες 2).

Μονάδες 4

**Γ1β.** Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις / συνεκφορές:

| | | |
|---|---|---|
| **lacrimae** | : | την ίδια πτώση στον άλλο αριθμό |
| **diu** | : | τους άλλους **δύο** βαθμούς του επιρρήματος |
| **siccis** | : | την ίδια πτώση του θηλυκού γένους στον άλλο αριθμό |
| **eius** | : | την αιτιατική πληθυντικού αριθμού στο ουδέτερο γένος |
| **ingentem(que)** | : | τους άλλους **δύο** βαθμούς του επιθέτου (στο ίδιο γένος, αριθμό και πτώση) |
| **Hoc dictum** | : | την ίδια πτώση στον άλλο αριθμό |
| **res ipsa** | : | τη γενική πτώση στον ίδιο αριθμό |

Μονάδες 11

**Μονάδες 15**

**Γ2α.** «**Arria ... secūta est**»: Στο παραπάνω απόσπασμα να εντοπίσετε τέσσερα (4) ρήματα που βρίσκονται σε οριστική έγκλιση (μονάδες 2) και να τα μεταφέρετε στο γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του μέλλοντα στην ίδια φωνή (μονάδες 2).

Μονάδες 4

**Γ2β.** Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τα παρακάτω ρήματα (για τους περιφραστικούς τύπους να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο):

| | | |
|---|---|---|
| **vincerent** | : | το β΄ ενικό πρόσωπο της οριστικής του παρακειμένου στην ίδια φωνή |
| **egrediebātur** | : | το απαρέμφατο του ενεστώτα |
| **redībat** | : | τη μετοχή του ενεστώτα στη γενική ενικού στο ίδιο γένος |
| **moverat** | : | την αφαιρετική στο σουπίνο |
| **fuerat** | : | τον ίδιο τύπο στην υποτακτική |
| **Erat ascensūrus** | : | το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του παρακειμένου |
| **petit** | : | τη γενική **και** την αφαιρετική του γερουνδίου |
| **fēcit** | : | το β΄ ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα **και** του μέλλοντα στην ίδια φωνή |
| **dixit** | : | το β΄ πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα στην άλλη φωνή |

Μονάδες 11

**Μονάδες 15**

**Δ1α.** Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους παρακάτω όρους:

**se:** είναι ..... στο .....
**contra Claudium:** είναι ..... στο .....
**piscatoriam:** είναι ..... στο .....
**standi:** είναι ..... στο .....
**paulo** (στο δεύτερο απόσπασμα)**:**
είναι ..... στο .....

Μονάδες 10

**Δ1β.** **«Hoc dictum paulo post res ipsa confirmāvit»**: Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

Μονάδες 5

**Μονάδες 15**

**Δ2α.** **«Nam in sacello quodam ... loco cederet»**: Στο παραπάνω απόσπασμα να εντοπίσετε τις δύο (2) δευτερεύουσες προτάσεις (μονάδες 2), να αναγνωρίσετε το είδος τους (μονάδες 2), να δηλώσετε τη συντακτική τους λειτουργία (μονάδες 2) και να αιτιολογήσετε τον τρόπο εκφοράς τους (μονάδες 4).

Μονάδες 10

**Δ2β.** **«ego libenter tibi meā sede cedo»**: Να μετατρέψετε τον ευθύ λόγο σε πλάγιο με εξάρτηση από το **«Caecilia dixit»**.

Μονάδες 5

**Μονάδες 15**

**ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζόμενους / τις εξεταζόμενες)**

1. **Στο εξώφυλλο** να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. **Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω** να συμπληρώσετε τα ατομικά στοιχεία μαθητή. **Στην αρχή των απαντήσεών σας** να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο και **να μη γράψετε** πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση**. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Ώρα δυνατής αποχώρησης: 10.00 π.μ.

**ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ**
**Fortuna bona!**
**ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ**